

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **92390** (13) **U**

(51) МПК (2014.01)

H01F 1/00

H01F 1/053 (2006.01)

H01F 1/057 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

(21) Номер заявки: u 2014 03132	(72) Винахідник(и): Брехаря Григорій Павлович (UA), Гуляєва Тетяна Василівна (UA), Харитонова Олена Анатоліївна (UA), Гуляєв Василь Іванович (UA), Гнезділова Валентина Олександрівна (UA), Прибора Тетяна Іванівна (UA), Литвиненко Юрій Михайлович (UA)
(22) Дата подання заявки: 28.03.2014	
(24) Дата, з якої є чинними права на корисну модель: 11.08.2014	
(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 11.08.2014, Бюл.№ 15	(73) Власник(и): ІНСТИТУТ МЕТАЛОФІЗИКИ ІМ. Г.В. КУРДЮМОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ, бул. Вернадського, 36, м. Київ-142, 03680 (UA)

(54) СПОСІБ ОДЕРЖАННЯ ПОСТІЙНОГО МАГНІТУ ЗІ СПЛАВУ НА ОСНОВІ Fe-Nd-B

(57) Реферат:

Спосіб одержання постійного магніту з сплаву на основі Fe-Nd-B включає приготування порошкової суміші для одержання сплаву на основі Fe-Nd-B з наступним її розплавленням, одержання з розплаву швидкозагартованих тонких плівок, засипання плівок у прес-форму, пресування їх та спікання, яке проводять у прес-формі, яку перед спіканням фіксують у стисному стані за допомогою болтів. Спікання здійснюють за температури 1000-1020 К впродовж 1-1,5 годин.

UA 92390 U

Корисна модель належить до галузі одержання постійних магнітів і може бути використана при виробництві постійних магнітів на основі рідкісноземельних сплавів і, зокрема, на основі сплавів системи залізо-неодим-бор (Fe-Nd-B).

Високоенергоємні спечені магніти на основі сплаву Fe-Nd-B широко використовуються в магнітних системах різних технічних пристроїв, які експлуатуються в умовах великих розмагнічуючих полів та підвищених температур навколишнього середовища, через, що вони повинні мати не тільки високу залишкову індукцію (Br), але й високу коерцитивну силу (Hc). Збільшення величин коефіцієнтів Hc та Br постійних магнітів зі сплаву на основі Fe-Nd-B дозволить не тільки підвищити потужність магнітних систем, але й збільшить їх температурну та часову стабільність, водночас розширивши область їх застосування та поліпшивши якість виробів з такими магнітами.

Відомий спосіб виготовлення постійних магнітів на основі сплаву Fe-Nd-B, в якому використовували порошок сплаву Fe-Nd-B (1-15 об. %) як цементуючу фазу, яка огортає кожен домен з метою збільшення коерцитивної сили магніту (Europe Patent № 0249973 B1, IPC H01F1/08, publ. 06.11.91, Bulletin 91/45).

Недоліком відомого способу є відносно невелике значення коерцитивної сили одержаного магніту (до 1000 кА/м).

Відомий спосіб одержання висококоерцитивних постійних магнітів на основі сплаву NdFeB, в якому здійснювали дифузійний відпал спечених магнітів при температурі 750-850 °C впродовж 0,5-20 годин, при контактуванні поверхні магніту з дисперсними порошками на основі диспрозії та/або тербію (Патент Російської Федерації № 2476947, МПК H01F 1/053 (2006.01), H01F 41/02 (2006.01), опубл. 27.02.2013, Бюл. № 6).

Недоліком відомого способу є відносно невелике значення коерцитивної сили одержаного магніту (до 704 кА/м).

Найближчим до способу, що заявляється у технічному плані та за одержуванним результатом є спосіб одержання постійного магніту на основі сплаву Fe-Nd-B, що включає приготування порошкової суміші для одержання сплаву на основі Fe-Nd-B з наступним її розплавленням, одержання з розплаву швидкозагартованих тонких плівок, засипання плівок у прес-форму, пресування їх та спікання при температурі 993 К (Брехаря Г.П., Савін В.В., Бовда А.М., Бовда В.А., Онищенко Л.В. та інш. Дослідження впливу міді та вуглецю на властивості постійних магнітів, виготовлених на основі стопу Fe₇₆Nd₁₆B₈ // Металофізика та новітні технології, 2006, 28(3), с. 383).

Недоліком відомого способу є недостатньо велике значення залишкової індукції одержаного магніту (до 0,6 Тл).

В основу корисної моделі поставлена задача розробити спосіб одержання постійного магніту на основі сплаву Fe-Nd-B в якому шляхом утворення нанорозмірних частинок фази NdCu₂ при спіканні спресованих плівок досягається підвищення магнітних характеристик (значень Hc і Br) одержуваного магніту, а отже покращується якість продукції.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі одержання постійного магніту на основі сплаву Fe-Nd-B, що включає приготування порошкової суміші для одержання сплаву на основі Fe-Nd-B з наступним її розплавленням, одержання з розплаву швидкозагартованих тонких плівок, засипання плівок у прес-форму, пресування їх та спікання, згідно з корисною моделлю, спікання спресованих плівок проводять у прес-формі, яку перед спіканням фіксують у стислому стані за допомогою болтів, а спікання здійснюють за температури 1000-1020 К впродовж 1-1,5 годин.

Запропонований спосіб реалізується наступним чином. Готують порошкову суміш для одержання сплаву на основі Fe-Nd-B, у відповідності до складу кінцевого продукту, наприклад Fe₇₅Nd₁₅B_{6,5}Cu_{0,5}Ti_{1,5}, розплавляють суміш при температурі 1700 К, будь-яким відомим способом з розплаву одержують швидкозагартовані тонкі плівки, засипають їх у прес-форму та пресують під тиском 9,5 МПа, прес-форму перед спіканням фіксують у стислому стані за допомогою болтів, здійснюють спікання спресованих плівок при температурі, наприклад 1013 К впродовж, наприклад 1 години. Одержаний постійний магніт зі сплаву на основі FeNdB показав такі характеристики: залишкова індукція Br=0,8 Тл, коерцитивна сила Hc=1350 кА/м.

Таким чином, фіксування прес-форми у стислому стані за допомогою болтів призводить, в умовах нагріву, до створення додаткового тиску ~ 0,9 ГПа, за рахунок різниці в коефіцієнтах лінійного розширення болтів і прес-форми, що значно перевищує значення максимального тиску пресування (9,5 МПа). Вища, порівняно з найближчим аналогом, температура спікання (1013 К) та додатковий тиск (0,9 ГПа) є оптимальними для утворення нанорозмірних частинок фази NdCu₂ (розміром порядку 40 нм), наявність яких призводить до зменшення рухомості

границь доменів, що в свою чергу сприяє підвищенню магнітних характеристик (значень H_c і B_r) одержуваного магніту, а отже покращується якість продукції.

Запропонований спосіб може бути використано для виготовлення постійних магнітів високої якості із багатокомпонентних сплавів на основі системи FeNdB.

5

ФОРМУЛА КОРИСНОЇ МОДЕЛІ

10

Спосіб одержання постійного магніту зі сплаву на основі Fe-Nd-B, що включає приготування порошкової суміші для одержання сплаву на основі Fe-Nd-B з наступним її розплавленням, одержання з розплаву швидкозагартуваних тонких плівок, засипання плівок у прес-форму, пресування їх та спікання, який **відрізняється** тим, що спікання спресованих плівок проводять у прес-формі, яку перед спіканням фіксують у стисненому стані за допомогою болтів, а спікання здійснюють за температури 1000-1020 K впродовж 1-1,5 годин.

Комп'ютерна верстка І. Мироненко

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Урицького, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут промислової власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601